

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra východoázijských štúdií
Gondova 2, 814 99 Bratislava 1

Oponentský posudok diplomovej práce Bc. Filipa Pinkera „Kořeny současné situace v Tibetu (Dějiny Tibetu 1933 - 1959)“, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav jižní a centrální Asie, 2018, 84 s.

oponent: prof. Mgr. Martin Slobodník, PhD.

Ako konštatuje autor diplomovej práce, cieľom práce bolo popísať jedno z dôležitých období moderných tibetských dejín a zároveň ilustrovať rozličné interpretácie vedcov (historikov, tibetológov) na vybrané otázky. Hneď na úvod musím konštatovať, že napriek smelému konštatovaniu Bc. Pinkera, ktoré nachádzame v závere (s. 72: „*tyto hlavní cíle byly úspěšně naplněny*“), nie som o tom vôbec presvedčený a od diplomovej práce v študijnom odbore tibetológia by som očakával výrazne hlbší a fundovanejší vzhľad do problematiky.

Ako autor správne konštatuje v úvode, tibetologický výskum v posledných desaťročiach zaznamenal významný pokrok a týka sa to aj výskumu moderných dejín. Preto je prekvapujúce, že autor pracuje iba s naozaj elementárnou sekundárnou literatúrou publikovanou knižne v angličtine a málo využíva množstvo štúdií publikovaných časopisecky i v zborníkoch, ktoré sa venujú parciálnym otázkam ním študovaného obdobia. Množstvo publikácií venovaných moderným dejinám Tibetu vychádza v Číne a v čínštine, vzhľadom na študijný odbor Bc. Pinkera, mu nevyčítam, že s nimi nepracoval, ale čínsku perspektívu tohto (1933–1959) úseku dejín Tibetu čínski autori prezentovali aj v angličtine (v podobe vedeckých i propagandistických textov). Práve dôkladná analýza rozličných interpretácií konkrétnych kľúčových udalostí moderných dejín Centrálného Tibetu (napríklad čínska kondolenčná misia po smrti 13. dalajlamu alebo čínska účasť na intronizácii 14. dalajlamu) by prispeli k lepšiemu pochopeniu inštrumentalizácie histórie čínsko-tibetských vzťahov v aktuálnom politickom konflikte (a interpretácia histórie zohráva v čínskej i tibetskej propagande dôležitú rolu). Čínsku historiografiu však autor úplne vynechal (a napríklad pri práci s ňou by mohol lepšie analyzovať aj pročínske/„pročínske“ postoje M. C. Goldsteina pri interpretácii dejín Tibetu, ktoré spomína na viacerých miestach).

Za výraznú slabinu pokladám to, že autor nepracoval viac s primárnou či sekundárnou literatúrou v tibetčine. Uvedomujem si objektívne jazykové prekážky, ale F. Pinker programovo rezignuje na tibetčinu aj vo chvíli, keď by to bolo z hľadiska témy žiaduce a prameň je dostupný aj v elektronickej podobe. Konkrétne mám na mysli pasáž o 17-bodovej zmluve z mája 1951, kde autor upozorňuje (a správne) na problematiku neexistencie niektorých ideologicky (marxisticky) zaťažených termínov a neologizmov vo vtedajšom tibetskom jazyku, ale uspokojí sa iba s jedným príkladom (*rangkjong džong*). Pasáž o 17-bodovej dohode je zároveň príkladom absencie podrobnejšej analýzy konkrétnych prameňov či udalostí, keďže tento text (vrátane preambuly, ktorú vôbec nespomína) je dodnes zaujímavým dokumentom ilustrujúcim východiská čínskej komunistckej politiky v Tibete. K problematike veľmi limitovaného využívania tibetčiny v práci – s. 29, pozn. 19: autor spomína titul udelený 13. dalajlamovi v Číne a rozličné verzie jeho anglických prekladov, prečo aspoň tu nevyhľadal tibetský ekvivalent a z pramenného jazyka sa nepokúsil interpretovať sémantický (i politický) kontext tohto titulu?

Autor nikde explicitne nevysvetľuje, prečo si obdobie svojho záujmu vymedzil rokmi 1933 a 1959, i keď z kontextu práce je to zrejmé. Práca má nejasnú koncepciu a autor je unášaný udalosťami (resp. literatúrou, z ktorej čerpá) bez toho, aby mal predstavu odkiaľ a kam práca smeruje. K samotnému skúmanému obdobiu sa dopracoval až na s. 38 svojej práce. Rozumiem potrebe uviesť historický kontext (ale naozaj treba – takmer by sa dalo povedať v súlade s tradíciou tibetskej historiografie – začínať až od Buddhu?), ale nerozumiem, prečo autor venuje taký

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra východoázijských štúdií
Gondova 2, 814 99 Bratislava 1

priestor diskusií o postavení tibetských roľníkov či tradičným politickým inštitúciám, keď sa následne samotným udalostiam v rokoch 1933–1959 venuje iba veľmi skratkovito a povrchno.

Na viacerých miestach v texte nachádzame konštatovania, ktoré nie sú podložené nijakými argumentami a vyznievajú pomerne abstraktne: napríklad s. 48 – „Způsob myšlení Tändzina Gjamccha lze považovat za osvícený, a to i přes jeho tehdejší mládí.“ Na s. 20 autor uvádza: „Od roku 1642 až do roku 1959 stál na vrcholku celého politického systému dalajlama, náboženský i světský vládce Tibetu.“ Toto konštatovanie je priveľmi generalizujúce (napokon o pár riadkov neskôr autor spomína úlohu regentov), keďže vynechal obdobie posilňujúceho sa vplyvu čchingských ambanov v druhej polovici 18. a začiatkom 19. storočia). Navyše toto vágne konštatovanie potvrdzuje stereotypný obraz tradičného Tibetu ako „fosílie“ či „stredoveku“, teda spoločnosti, ktorá bola statická, zastavená v čase a v ktorej neprebíhali nijaké zmeny (ani pokiaľ ide o systém fungovania politických inštitúcií). Strana 60: „Názory otvoreně stranící komunistickému režimu zastávali či stále zastávají také někteří lidé se zázemím v západních kulturách, jejichž práce zabývající se Tibetem se následně staly v rukách komunistické propagandy cenným materiálím. Typické příklady představují Israel Epstein či Tom Grunfeld (Powers 2004, str. 16-18).“ To je síce pravda, ale autor by mal vedieť, že Israel Epstein desaťročia žil v Číne a pôsobil ako prominentný propagandista čínskeho režimu (https://en.wikipedia.org/wiki/Israel_Epstein).

V závere autor (s. 72) konštatuje: „Tato práce může pro čtenáře sloužit také jako jakási zkouška kritického myšlení, neboť je patrné, že i uznávaní vědci působící na prestižních ústavách se ve výsledcích své práce někdy rozcházejí.“ Rozličná interpretácia konkrétnych historických udalostí profesionálnymi historikmi nie je prekvapujúca a ťažko si (v pluralitných a demokratických spoločnostiach) predstaviť čosi iné. Prekvapujúca je skôr autorova formulácia z úvodu (s. 11): „Cílem této práce je proto kvalitní popis určitého úseku moderních dějin Tibetu.“ Ako chápe „kvalitný popis“? Na základe akých kritérií možno označiť prácu venovanú dejinám za „kvalitný popis“?

Na záver posudku – autor v úvode (s. 12) píše: „Téma historie Tibetu se poměrně často skloňuje v médiích i společenských diskuzích, a proto by mohla být tato práce přínosnou pro osvětlení méně známých skutečností a souvislostí či v ideálním případě rozbití některých mýtů.“ Na inom mieste uvádza, že v češtine a slovenčine existuje pomerne málo literatúry. Vzhľadom na to, že téma Tibetu (vrátane jeho dejín) je v českej spoločnosti relatívne živá, by diplomová práca končiaceho študenta tibetológie mala byť ambicióznejšia a ponúknuť viac ako iba sumarizáciu elementárnych faktov.

Vzhľadom na vyššie spomenuté pripomienky hodnotím predloženú diplomovú prácu Bc. Filipa Pinkera známku 3 („dobré“).

Bratislava, 9. 1. 2019

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Katedra východoázijských štúdií
Gondova 2, 814 99 Bratislava 1
